

KURJER POZNAŃSKI

Abonament kwartalny na pocztę mk. 5 —
z odnośnieniem do domu mk. 5.42

Abonament kwartalny w Poznaniu w ekspedycji mk. 4.20
z odnośnieniem do domu mk. 5. —

Ogłoszenia: 30 łenygów od wiersza petylowego z doliczeniem 50% dodatku drożyznianego.

Nr. 36.

Poznań, czw rtek dnia 13. lutego 1919

Rok XIV.

Poznań, dnia 13. lutego 1919.

Rozkład sił w Sejmie.

(Od naszego specjalnego sprawozdawcy.)

Warszawa, 11. lutego.

Pierwsze posiedzenie Sejmu nie dało mienia sił w Sejmie, ponieważ wskutek obecnej na sali obrad publiczności nie można było dokonać wyborów do komisji weryfikacyjnej i regulaminowej, któreby może choć nieco odsłoniły ustosunkowanie stronnictw w Sejmie.

Natomiast pozwala na pewne wnioski co do tego faktu ukonstytuowania się frakcji, ich siła liczebna i programy oraz nawiązane nimi między frakcjami, stosownie do pokrewieństwa dążeń i celów politycznych.

Najsilniejsza grupa jest Sejmowy Związek Ludowo-Narodowy, obejmujący soba grupę bezpartyjnych, chrześcijańską demokratyczną, Zjednoczenie Narodowe, Narodowa Demokracja Królestwa i Galicji Wschodniej i Zachodniej, posłów b. zaboru pruskiego oraz szereg poszczególnych posłów o określonej lub bezpartyjnej marce politycznej. Blok ten stoi na podstawie programu, obejmującego zabezpieczenie sprawności działania Sejmu i ochronienie go od obstrukcji, zapewnienia udziału w Sejmie przedstawicielom zaboru pruskiego i kresów, ustalenia w najbliższym czasie naczelnych władz Rzeczypospolitej, zapewnienia obrony granic przez uchwalenie poboru powszechnego z zapewnieniem opieki rodzinom powołanych, podatku wojennego i pożyczki wojennej. Program obejmuje dalej utwierdzenie i umocnienie sojuszu państwa polskiego ze zwycięską koalicją, zawartego w czasie wojny. Wreszcie ustalenie podstaw finansowych państwa i przygotowanie porozumienia co do reform społecznych, pojętych jako kwestje ogólnonarodowe.

Sejmowy Związek Lud. Narod. nie jest partią ale grupa Sejmowa, utworzona na czas wypełnienia powyższych najpilniejszych potrzeb i konieczności państwowych. W kwestiach społecznych, agrarnych i gospodarczych posłowie mają wolną rękę. Liczy obecnie około 110 członków. Komisja parlamentarna z 16 członków została wybrana. Weszli do niej: prof. St. Głęboki, Wł. Jabłonowski, Wł. Seyda, Korfański, Trampczewski, Zamorski, Marwski Stanisław, Krzywkowski, Maj, Kowalewski, Galka, ks. Chraznowski, Soltvik Góvk i Harecz. Komisja ma swój wydział ściślejszy.

Pol. Zjednoczenie Ludowe (ks. Bliźnińskiego), związane we własny klub partyjny, utrzymuje ze Związkiem Sejmowym Ludowo-Narodowym ściśle stosunki przez wspólną komisję porozumiewawczą. Liczy około 30 członków. Stoi na gruncie jedności narodowej ma swój własny program agrarny.

Narodowy Związek Robotniczy tworzy własny klub, do którego zgłosił akces poseł poznański Nowicki, utrzymujący także łącznik ze Związkiem Sejm. L. N. Klub NZR liczy około 13 posłów. Przedstawiciele poznańskiego Nar. Str. Robotników chcą wstąpić do klubu NZR. w razie przyjęcia przez Sejm przed stawicieli zaboru pruskiego.

Stronnictwo Ludowe „Piastowców”, utworzyło klub własny, z Witosem jako prezesem, Bardlem i Dąbskim jako wiceprezami. Witos oświadczył, że klub jego na pierwszem miejscu stawia sprawy ogólnonarodowe, re-

formy społeczne winny być jednak przeprowadzone równocześnie. Polska ma być republiką z wybieralnym prezydentem, Sejm jednoizbowy a ustroi taki, aby lud był gospodarzem kraju. Klub liczy wzmocniony członkami z Królestwa około 40 posłów.

Stronnictwa powiększe, które w kwestiach ogólnonarodowych pójdą zapewne razem, miałyby zatem około 190—200 głosów czyli znaczną większość w Sejmie.

Grupa Thugutta o tyle zmieniła swój charakter, że Thugutt sam mało ma w niej wpływu. Podczas wyborów najradkalniej sze elementy przypadły i dziś grupa ma tendencje na prawo, dąży raczej do złączenia się z Piastowcami. Witosa niż z socjalistami. Podobno zbliżenie takie się realizuje odnośnie do żądań agrarnych i włościańskich. Rolę kierowniczą ma tu były minister rolnictwa Stęski, dalej Osiecki i Tabora. Thuguttowie oświadczyli, że ciągną do centrum nie na lewo. Jest ich około 52.

Z Thuguttowcami łączy się podobno Stapiński ze swymi 7 zwolennikami i oraz osławiony radykal ks. Okoń z 4 adherentami, który stworzył własny klub p. n. „Chłopskie Stronnictwo Postępowe” i hospituje w grupie Thugutta. Gdyby powstał Blok pomiędzy temi trzema grupami, liczyłoby około 70 posłów.

Socjaliści utworzyli klub z 32 posłów (15 z Król. i 17 z Galicji), pod nazwą „Związek polskich posłów socjalistycznych”. Przewodniczącym jest Daszyński, zastępcą Norbert Barlicki. Na „manifestację”, zawierającą program frakcji socjalistycznej, ogłoszoną w „Robotniku” znaczący wpływ mieli socjaliści galicyjscy w sensie umiarkowanym. Manifest zapowiada w pewnych punktach gotowość zgodnej współpracy z większością Mówi że Polskę napadli Niemcy, Czesi, Rosjanie i Ukraińcy, dalej o polskim Lwowie i Wilnie, o Śląsku Cieszyńskim i dzielnicach zaboru pruskiego. Frakcja dąży do Polski, złożonej z ziem zaludnionych przez ludność polską i żąda własnego wybrzeża morskiego. Dalej mowa o republice, wybieralności urzędników aż do prezydenta, w sprawach wielkiej wagi prawodawstwa przez lud, mającego także inicjatywę prawodawczą. Program społeczny jest znany, socjalistyczny. O sojuszu z koalicją manifest nie mówi, wspominając tylko ogólnikowo związek narodowy.

Pozatem w Sejmie będzie 11 konserwatywistów galicyjskich, kilku (6) demokratów galicyjskich, 8 Żydów, 2 Niemców i paru dzikich.

Taki byłby w zarzysie układ sił w Sejmie, niedokładny zapewne w szczegółach ale w głównych konturach ścisły. Pierwsze głosowanie dadzą pod tym względem dopiero jaśniejsze uzupełnienia, dotąd niemożliwa, wobec ciągłej jeszcze fluktuacji i wahań w poszczególnych grupach.

Z pierwszego posiedzenia Sejmu.

Już optycznie Sejm wydatnia swój charakter demokratyczny. Dużo włościan w barwnych sukmanach, swiżkach i zakietach miejskich. Najwięcej ich w centrum i wśród Piastowców, wreszcie i w grupie Thugutta. Trzy grupy krzesel ciągną się przez salę. Na lewicy na przedzie zasiadli socjaliści, z Daszyńskim na pierwszym lewym rogu. Mają w kłapach u surdulów małe odznaki czerwone, jest ich niewiele, między nimi i b. premier Moraczewski. Za socjalistami z małą przerwą zasiadli Piastowcy z Witosem na czele, za nimi Thuguttowcy. W centrum na skrzydle w pierwszemu ławie siedzi ks. arcybiskup Teodorowicz, obok niego

b. prezes Koła parlamentarnego Wł. Seyda. Na lewym rogu Adolf Suligowski. W drugim rzędzie ks. Stychel, prof. Stan. Grabski, Balicka, prof. Br. Dembiński. W trzecim prof. Bądziński, Wł. Jabłonowski, Rząd, Brun, Zygm. Seyda, hr. Skarbek. W dalszych rządach dalsi członkowie Związku Sejmowego Ludowo-Narodowego, inteligenci zamieszani z włościanami, między nimi ks. poseł Kłos, ks. Kurzawski, Chładowski, i t. d.

Radca Ludowa miasta Poznania wysłała do Warszawy następującą depeszę:

Sejm Polski, Warszawa.
Sejmowi naszemu w Warszawie, pierwszemu po okresie przebiegłej niewoli, zaslawa z dawnej stolicy Piastów wvraz holdu i ufności, że Sejm obecny okaże moc żywotną i twórczą, w przewidywaniu wszelkiej trudności i usunąć zapory, nie tracąc się mimo wszystko ciągle jeszcze, że nawiąże do tradycji Sejmu Czteroletniego, kładąc pierwsze a zdrowe podwaliny pod odnawiający się gmach wolnej, niepodległej, zjednoczonej Rzeczypospolitej Polskiej.
Rada Ludowa miasta Poznania.

Mowa Piłsudskiego.

Panowie posłowie! Poltora wieku walk, krwawych nieraz i ofiarnych, znalazło swój tryumf w dniu dzisiejszym. Poltora wieku marzeń o wolnej Polsce czekało swego ziszczenia w obecnej chwili. Dzisiaj mamy wielkie święto narodu, święto radości po długiej, ciężkiej nocy cierpienia.

W tej godzinie wielkiego serc polskich bicia czuje się szczęśliwym, że przypadł mi zaszczyt otwierać Sejm polski, który znowu będzie domu swego ojczystego jedynym panem i gospodarzem.

Radość dnia dzisiejszego byłaby stokroć większa, gdyby nie troska, że zbieracie się w chwili niezwykle ciężkiej. Po długiej i nieszczęsnej wojnie światowej, a z nim i Polska, czekała z tęsknotą upragnionego pokoju. Tęsknota ta w Polsce dziś ziszczyć się nie może. Synowie ojczyzny muszą iść, aby bronić granic i zabezpieczyć Polskę swobodny rozwój.

Sąsiedzi nasi, z którymi pragnęliśmy w pokoju i zgodzie, nie chcą zapomnieć o wiekowej słabości Polski, która tak długo stała otworem dla najazdów i była ofiarą narzucania jej obcej woli przemocą i siłą.

Nie chcemy mieszać się do życia wewnętrznego któregośkolwiek z naszych sąsiadów, lecz pozwolcie nam, aby pod jakimkolwiek bądź pozorem, ehością pod pozorem rzekomego dobrodziejstwa, naruszano nasze prawo do samodzielnego życia.

Nie oddamy ani piędzi ziemi polskiej i nie pozwolimy, aby uszczuplano nasze granice, do których mamy prawo.

Dążności naszych sąsiadów sprawiły, że ze wszystkimi nimi znajdujemy się obecnie w otwartej wojnie lub co najmniej w stosunkach mocno napiętych.

Jasną stroną w naszych stosunkach zewnętrznych są zacieśniające się węzły przyjaźni z państwami ententy. Głęboka sympatja łączyła już dawniej Polskę ze światem demokratycznym Europy i Ameryki, nie szuka-

jącym sławy w podbojach i uciśku innych narodowości, a pragnącym ułożenia stosunków w myśl zasad sprawiedliwości i siuskości. Sympatia ta spotęgowała się, gdy sławne armie państw sprzymierzonych, druzgocąc ostatnią potęgę naszych ciemiężycieli, wyzwoliły Polskę z niewoli. Jestem przekonany, że serdeczne uczucia i niezaprzeczona wspólność interesów z temi państwami uczyni niezbędną dla nas z ich strony pomoc — wydatną i skuteczną.

Naród polski przez półtora wieku zmuszony był stosować się do praw, narzuconych przez obcą przemoc. Nie mogąc normować swego życia według własnej woli, zatracił przez ten długi okres poczucie prawa i wiary we własne siły.

Obdarzeni dziś zaufaniem narodu, dad mu macie podstawy dla jego niepodległego życia w postaci prawa konstytucyjnego Rzeczypospolitej polskiej. Na tej podstawie utworzy rząd oparty o prawa, przez wybrańców narodu ustanowione. Prawa, przez was uchwalone, będą początkiem nowego życia wolnej i zjednoczonej ojczyzny.

Polska, otoczona zewsząd przez wrogów, musi posiadać armię, która mogła sprostać swoim ciężkim zadaniom. Macie poprzę i rozwinąć rozpoczętą budowę wojska tak, aby ojczyzna, zagrożona pierściami żołnierza, mogła się czuć bezpieczną i przeświadczoną, że honoru jej i praw broni silna i dobrze wyposażona armia.

Wreszcie zwrócić, panowie, niechybnie baczną uwagę na niedomagania naszego życia gospodarczego, upośledzonego przez go-podarkę obcych i zruinowanego silnie przez wojnę i okupację. W tej dziedzinie należy uregulowanie spraw znajdujących się w upadku przemysłu i niezbędnych reform agrarnych w duchu postępu i wielkich demokracji Zachodu stworzyć zdrowe podstawy dla siły duchowej narodu i da trwale podłoże dla budowy przyszłości.

Życząc panom powodzenia w ich trudnej i odpowiedzialnej pracy, ogłaszam pierwszą Sejm w wolnej i zjednoczonej Rzeczypospolitej polskiej za otwarty i powołuję najstarszego z panów, posła Ferdynanda Radziwiłła, do objęcia tymczasowego przewodnictwa.

Przemówienie Piłsudskiego przerywał sala oklaskami i okrzykami. Ze szczególną siłą zareagowała sala na ten ustęp przemówienia, w którym była mowa o konieczności obrony granic Polski. Gdy Piłsudski mówił o sojuszu z koalicją i podniósł jej przyjaźną uczucia i gotowość pomocy dla Polski, zewala się przeciągnęła burza oklasków i entuzjastyczne okrzyki na cześć państw koalicji-znych. Setki rak z sali i galerii wyciągnęły się z powitaniem przyjaźnym ku łożu, w której zajął miejsca członekowie misji amerykańskiej i angielskiej. — Również na cześć armii wznoszono gromkie okrzyki.

Po chwili zapanowała na sali cisza. Oto Ferdynand ks. Radziwiłł drżącym głosem wypowiedział dłuższe przemówienie, kreśląc najważniejsze zadania, wobec których stała pierwszy Sejm polski. Mówca dał silny wyraz tej głębokiej nadziei, którą naród cały przywiązuje do wyników prac Sejmu i wyraził życzenie, aby wyniki te ugruntowały się i dobrobyt państwa polskiego.

Przewodniczący ks. Radziwiłł powołał na sekretarzy najmłodszych wiekiem posłów Niedziatkowskiego (P. P. S.) i ks. Zygmunta Kaczyńskiego, poczem odczytał nadesłany mu przez naczelnika państwa telegram tej treści:

„Dzisiaj wojsko polskie wkroczyło do fortecy Brześć (brawo, oklaski burzliwej). Sztandar polski powiewa na twierdzy, aby zniekanej ludności polskiej ziemi brzeskiej zwiastować radośnie wolność i zjednoczenie w tym dniu historycznym. Podległ mi oddziały szła Ci hold i składają twierdzę

20. lutego

Zostanie zamkniętą Księga dojrzałości politycznej

Czy

Wpisałeś do niej swe nazwisko, podpisując

Pożyczkę Państwową

Obrachuj więc

Sumienie twe i mamonę i spiesz się póki czas, by nie splamić swe imię na wieki

Bo

Nie przyjsz dziś z pomocą Ojczyźnie — to zdrada.

Kto wpłaci złotem, lub go ofiaruje — zostanie wpisany do Księgi Złotej!

w ręce pierwszego Sejmu z przysięgą bro-
nienia tej ważnej placówki od wschodu do
ostatniej kropli krwi. Bóg nam sprzyja,
gdyż tu odwieczni wrogowie Polski, podpi-
sują pokój brzeski, knuli spisek czwartego
podziału. To miasto w polskich rękach.

Listowski, generał-porucznik."

Po odczytaniu powyższego telegramu Izba
zagrzmiała burzliwymi oklaskami.

Z kolei poseł Niedziałkowski wymienił
wszystkie te dekrety, które zostały wydane
przez Radę regencyjną i naczelnika państwa
do dnia zwołania Sejmu ustawodawczego.

W końcu przewodniczący ornamia o dniu
następnego posiedzenia, które odbędzie się
nie wcześniej, niż za dwa dni będą posłowie
zawiadomieni. Przez ten czas komisje będą
zajęte swymi pracami.

O godz. 1. min. 15 przewodniczący zam-
knął posiedzenie.

Położenie wojenne.

Komunikat Głównego Dowództwa

w Poznaniu z dnia 12. II. 1919.

Front północny: Wzdłuż Noteci słaba
działalność artylerji niemieckiej i utarczki pa-
troli.

Front zachodni: Mimo że od kilku dni
nasze oddziały zachowują się zupełnie defen-
zywnie i nawet patroli wywiadowczych w głąb
nieprzejścielniego terenu nie wysyłają, Niem-
cy atakują w dalszym ciągu. Dziś rano zaata-
kowali znacznymi siłami Babimost, Kargowę
i Kębłowo i zdołali do tych miast wtargnąć.
Walki jeszcze w toku. Ataki niemieckie na
linię Krzyszkowo, Bobrowka i pod Zbąszynem
odparto.

Front południowy: Pod Łeginem na-
tarczki patroli. Pod Leszmem zwykła działal-
ność artylerji. Pod Rawiczem spokój. Napad
silnego oddziału niemieckiego na dworzec w
Domaninie pod Kepnem krwawo odparto.

Szef sztabu.

Z ostatnich walk pod Szabinem.

Z Krynki piszą nam:

Po kilkudniowych utarczkach pod Turami
i Samokleskim Niemcy zaczęli się zbliżać do
Szubina, aby miasto okrążyć i zająć. W sobotę
1. lutego wróg uderzył znacznymi siłami na Ry-
narzewo, zajął je po gorącej walce i zbliżył się
po południu do Szubina, prząca artylerją. W
tam czas nadzieją komendant naszego oddzia-
łu Beutler, który spostrzegł zagrożoną sytu-
ację, wycofał zrezucie i niepostrzeżenie nasze si-
ły z miasta. Wróg wkroczył do miasta dopiero
wieczorem. W nocy zgromadziły się siły
polskie w Zalesiu, nadeszły świeże posiłki, aby
znowu uderzyć na Szubin. Tymczasem nie-
przyjaciel zgromadził siły większe ze znaczną
artylerją, aby z boku od północy uderzyć na
Polaków zmienną, osłabliły siły polskie i
wiązać do niewoli. Lecz komendant przeniknął
ich zamiary i ubezpieczył stronę północną. Ra-
no o godz. 9 w poniedziałek rozpoczęli Niemcy
atak na Słonawę (Salzdorf), później wdzierali
się na Elizewo i Huchorenę Wielką — sytu-
acja stała się groźną. Niemcy byli tak pewni
swego zwycięstwa, że szturmująca ich piechota
na swem prawem skrzydle wołała: „Haende
hoch”, ale Polacy walczyli tak tu jak i na całej
linji z takim mestwem, że Niemcy zostali krwa-
wo odpartci i zmuszeni do ucieczki w popłochu
w wielkim nieładzie. Z polskiej strony dwie
armaty w Szaradowie i jedna w Rzemieniewi-
cach pomagały piechocie do zwycięstwa. Późno
po południu skończyła się bitwa. Polacy gnali
Niemców dalej, aż pod Paterek (Bruecken-
kopf). Zdobycz była obfita: 8 armat różn. kalli-
bru, 24 kulomioty, wielka ilość amunicji i róż-
ne przybory wojenne. W porównaniu do tej cie-
kiej walki straty ze strony polskiej są małe, a
straty Niemców w poległych, rannych i zabra-
nych były wielkie. Za obronę naszej okolicy
należy się sztabowi, komendantowi, jako też
wszystkim oficerom i żołnierzom serdeczne po-
dziękowanie. Rannych umieszczono w lazarecie
kryńskim, gdzie pod staraniem, baczną
opieką panny Kawczyńskiej z Włodzimierzowa
za pielęgnowani. Jedyne smutnym było, że bra-
kowi przy opatrywaniu miejscowego lekarza, tak
ż lekarze z innych miast musieli się tem za-
żać.

Ze Sulmierzyce.

D. 21. I. wykonał pobliski Grenzschutz
pierwszą bandycki napad na nasze spokojne
miasteczko. Pod osłoną nocy zdołała przejść
patrolka Grenzschutzu śląską granicę i praw-
dopodobnie w celach rabunku i uprowadzenia
księży naszych, posunęła się niepostrzeżenie aż
pod same progi. Na alarm naszej patrolki
nabiedzkiej z pomocą tutejszy niustraszony gos-
podzr Piotr Zieleziński celem pochwycenia
nieproszonych gości. Zagrożeni bandyci, pora-
nili naszą patrolkę, a Zielezińskiego dwiema
kulami w pierś położyli trupem na miejscu.
Zabity osierocił żonę i siedmioro małych dzie-
ci. Strata wielce lubianego i najdroższego
patrioty-obywatela i obrońcy miasta wywo-
łała wśród tutejszych mieszkańców, bez różni-
cy stanu i wzniesienia i narodowości głęboki żal.
To też miasto sprawiło mu niebawym pogrzeb.
Cała ludność tutejsza wraz ze swymi cechami
i wszystkimi chorągiewkami, odprowadziła ze-
żać w oku zwłoki pierwszego swego bohatera
na miejsce wiecznego spoczynku.

Blada Europa, jeśli się Polska nie ostoi!

Gdy dawniej najliberalniejsi nawet Rosja-
nie usiłowali uszczęśliwić Polskę „kulturą ro-
syjską” — dziś organ Rosjan warszawskich,
„Warszawska Riecz”, widzi jedynie
niebezpieczeństwo dla Europy w Rosji, a jedy-
ny ratunek — w Polsce.

„Nadciągająca od wschodu fala najemni-
ków socjal-czaryzmu” — pisze „Warsz. Riecz” —
zagroza bytowi całej Europy. Po drodze do
najbliższego swego celu — ku swoim niemiec-
kim sprzymierzeńcom — bandy sowieckie na-
potkają jedną jedyną tylko silę zorganizowaną

Jest nią armja polska. Biada Europie, jeśli ta
jedyna zapora nie ostoi się przed przenołą!

W obliczu tej nowej katastrofy mogą zble-
dnąć wszelkie kataklizmy najazdu hunnów. W
padole nędzy, głodu i zniszczenia mogą znik-
nąć na zawsze wszystkie zdobycze kultury, mo-
cno już dotychczas światową wojnę zachwiane.

Polsce tym razem przypadła w udziale ro-
la do oozadroszczenia. Jest ona dziś przednią
strażą kultury romańskiej. Ale młode państwo,
wstrzasane nadto wewnętrzną niezgodą, nie
dość jeszcze do tego wielkiego czynu, jaki na nie
dziś wkłada historia, okrzykło. Żywimy jednak
nadzieje, że szczęście wojenne towarzyszyć bę-
dzie obrońcom cywilizacji."

Trzeba przysłać, że powyższy głos rosyj-
ski głębiej ujmuje obecną sytuację polityczną
Europy, niż pewne czynu prasy koalicyjnej, a
nawet polskiej. Mówi się zbyt często o pomo-
cy, jaką koalicja ma udzielić Polsce, a nie brak
głosów wśród nas, które widzą w tem coś upo-
kazującego dla Polski. A tymczasem nie Eu-
ropa — jak słusznie nisz organ rosyjski — bę-
dzie w tym przypadku ponosić ofiarę dla Pol-
ski, lecz przeciwnie — Polsce przypadła znowu
w udziale zaszczytna rola zapory, która ma u-
chronić Europę przed nowym najazdem hun-
nów.

A gdy Polska swymi piersiami, krwią
swych obywateli ma bronić kultury Zachodu
przed barbarzyństwem Wschodu, Europa nie
może być tylko biernym widzem. W interesie
cywilizacji, dla dobra swych ludów — Zachód
musi wesprzeć Polskę w jej walce z najazdem
bolszewickim.

Dokoła pokoju.

Warunki dowozu żywności dla Niemiec.

Berlin, 11. II. (WTB.) Pomiędzy przed-
stawicielami mocarstw koalicyjnych a człon-
kami niemieckiej komisji rozejmowej w Spa
przyszło do ugody w sprawie dowozu żywności
dla Niemiec z krajów koalicyj. Układy trwały
trzy dni. Główne warunki układu są następu-
jące: Najwyższa Rada żywnościowa koalicyj
poczyni kroki odpowiednie, ażeby Niemcom
dostarczyć natychmiast 30 tysięcy ton tłuszczu
i mięsa wieprzowego oraz 250 tysięcy pudel
mleka kondensowanego. Zapłata za odebraną
żywność nastąpi ze strony Niemiec w złocie i w
obcych dewizach.

Oddanie żywności uzależnili przedstawie-
ciele koalicyj od przyjęcia i przeprowadzenia
warunków nałożonych Niemcom w sprawie od-
dania floty handlowej, oraz warunków jakie
jeszcze w dalszym ciągu nałożonymi zostać
mają.

Wiadomości polityczne.

Przerwanie komunikacji pomiędzy Królewcem
a Berlinem.

Gdańsk, 11. II. (WTB.) Od wczoraj po-
łudnia ustala zupełnie komunikacja kolejowa
pomiędzy Królewcem a Berlinem z powodu
strajku kolejarzy w Malborku. Pociągi zatrzy-
mują się w Malborku i dalej nie ruszają.

Strajk policji i straży ogniowej w Lipsku.
Lipsk, 11. II. Wszyscy policjanci oraz
strażnicy miejscy złożyli tutaj pracę, żądając
podwyższenia zarobków. Poszczególne gaje
miesięczne nie wynoszą ponad 160 mk. a Rada
miejska podwyższenia żadanego odmówiła.

Nowe rozporządzenie bolszewików.
Amsterdam, 11. II. (WTB.) Jak się
„Daily Chronicle” dowiaduje z Sztokholmu,
wydał rząd bolszewicki rozporządzenie, ażeby
wszyscy mężczyźni nie wyłączając obokrajow-
ców, zapisywali się do czerwonej gwardji.

Nasze sprawy.

— Kongres polskich robotników chrześ-
cijańskich zwołuje Narodowe Stronnictwo Robo-
tników, oddam wychodziła po lewym i pra-
wym brzegu Łaby z współdziałaniem innych or-
ganizacji, dnia 30. marca br. w Bochum.

Stan robotniczy, który w walce o byt i swą
narodowość w obcych stronach umysłowo się
podniósł i politycznie wyrobil, musi przez Kon-
gres swe stanowisko polityczne i społeczne pu-
blicznie zadokumentować.
W obecnych czasach przełomowych musi-
my nasze stanowisko tak dalece zrealizować,
by w układzie przeszłej rezolucji i potrzeby
robotnicze były uwidocznione.

Zarząd dzielnicowy Nar. Str. Rob. w Bochum.
Organizacje i związki, które pragną ofi-
cjalnie wziąć udział w Kongresie, zechcą się z
podaniem liczby delegatów do 1. marca br. zgło-
sić do Biura Nar. Str. Rob. w Bochum, Klas-
torna ul. 6.

— Tow. Nauczycieli Polaków na po-
wieści śmigiełki. Walne zebranie odbędzie
się 15. bm. o 3. i pół w Smiglu. Porządek
obrad: 1. Wykład o zadaniu szkolnictwa
polsk w przyszłości. 2. Omówienie rozporzą-
dzenia naczelnego prezesa z 25. stycznia.
3. Omówienie i przyjęcie projektu ustaw.
4. Kwestja przystąpienia do Związku Dzielni-
cowego. 5. Wolne wnioski.

Dalsze rozporządzenie, dotyczące sądów doroznych.

§ 1.
Rozpatrywanie przez sądy dorozne polle-
gają oprócz czynów, wyliczonych w par. 1 roz-
porządzenia, dotyczącego sądów doroznych z
dnia 13. stycznia 1919 r.:

1. opór przeciw władzy państwowej (par. 110—122 kodeksu karnego dla Rzeszy nie-
mieckiej),
2. zbrodnie i przestępstwa przeciw publicz-
nemu porządkowi (par. 123—145 a kode-
ksu karnego dla Rzeszy niemieckiej).

3. zbrodnie i przestępstwa, popełnione w
związku z urzędem (par. 331—359 kodeksu
karnego dla Rzeszy niemieckiej),
4. zbrodnie i przestępstwa, dotyczące używa-
nia materiałów wybuchowych (ustawa z
dnia 9. czerwca 1884 r.),
5. zbrodnie i przestępstwa, dotyczące wyda-
nia tajemnic wojskowych (ustawa z dnia
3. lipca 1893 r.),
6. obrazy cywilnych lub wojskowych władz
polskich,
7. obrazy i cielesne obrażenia urzędników
lub wojskowych polskich,
8. wszelkie rozmysłne czyny, powodujące
poszkodowanie polskich władz cywilnych
lub wojskowych,
9. uszkodzenia urzędów, przejętych lub za-
prowadzonych przez władze polskie,
10. przyrzekanie, wymawianie sobie, daw-
anie lub przyjmowanie jakiegokolwiek
wznowienia za dostawę dla polskich
władz cywilnych lub wojskowych; czyny
te nie podlegają karze:
a) jeśli na wynagrodzenie zgodziła się za-
mawiająca władza,
b) jeśli pośrednik jest zawodowym agentem
i wysokość wynagrodzenia odpowiada
zwykłym handlowym.
- § 2.
Usiłowanie wszystkich czynów, podlega-
jących sądom doroznym, jest karygodne.
- § 3.
Przepisy karne ustaw niemieckich, podane
w powyższym par. 1, zastosowuje się z u-
względnieniem zmienionego położenia politycz-
nego.
- § 4.
Paragrafy 2 i 5 rozporządzenia, dotyczą-
cego sądów doroznych, z dnia 13. stycznia 1919
r. zmienia wzgl. uzupełnia się o tyle, iż Do-
wództwu Głównemu Wojska Polskiego przy-
stępuje prawo:
1) ustanawiania sądów doroznych także po
za Poznaniem,
2) mianowania w miejsce policji sędziów
śledczych.
- § 5.
Władza, prowadząca śledztwo (policja, sę-
dza śledczy), ma prawo:
1. aresztowania osób podejrzanych o czyny
karygodne,
2. puszczania ich na wolność za kaucją lub
bez kaucji,
3. przeprowadzenia rewizji.
- § 6.
Przewodniczący sądów doroznych mają
prawo wydawania regulaminu, dotyczącego
wyboru ławników.
Poznań, dnia 4. lutego 1919.
Komisarjat Naczelnej Rady Ludowej.
W. Korfanti. Alam Poszwiński.

Rodacy i rodaczki!

Żołnierze nasi w najcięższych warunkach
tworzą z piersi swych wał ochronny przeciw
zalewowi kraju naszego przez dzikie rozbest-
wione hordy żołdactwa niemieckiego.
Ich waleczności i ofiarności zawdzięcza-
my, że możemy żyć i pracować spokojnie.
Nie zapominajmy o tych dzielnych bra-
ciach naszych i złożmy im dowody, że z nimi
wciąż jesteśmy razem myślą i sercem.
Prosimy o składanie darów dla żołnierzy
naszych, szczególnie papierosów, zapalek, trwa-
łych artykułów spożywczych, harmonijk itd.
Wszelkie dary prosimy składać w Gospo-
dzie dla żołnierzy przy ul. Rywarskiej 33.
Zarząd Tow. Ognisko dla żołnierzy.
Za Wydział:
Elżbieta Korfantowa.

Składki i pokwitowania.

— W administracji pisma naszego
złożono następujące składki:
Na Lwówian: Ks. Klein zebr. na ślu-
bie Józefa Stachurskiego z Anna Wendlandt
w Ostrowitem 150 mk. Ks. Górny, Krotoszyn
50 mk. Marja Matuszewska, Tulce 10 mk.
Czysty dochód z teatru amatorskiego odegr.
przez młodzież parafji tulleckiej 141 mk. Sa-
dowski 20 mk. Kożuszkiewicz Zbigniew ku
uczczeniu śp. przyjaciela Józefa Stanisław-
skiego 5 mk. NN 110 mk. Personal depot
trenów za pośred. Banku Ludowego 251 mk.
Gryszczyńska z Ławicy zam. wieńca na trum-
nie śp. Wojciecha Jeskiego 20 mk. Stan. Tun-
dakowie z Wolsztyna 200 mk. Od narzecz-
onych za grę w szachy 20 mk. Anela Woj-
ciecha 50 mk. Razem z poprzednio kwitowan.
16 680,— mk.
Na Wojsko Polskie: Grzybowski,
Krzywiń z procesu Kolańczyk ca. Grzybowski
20 mk. Zebr. na srebrnych godach pp. Ig. Ra-
tajskich w Gniewkowie 22 mk. Zebr. na
srebrnych godach pp. Skotnickich 102 mk.
Zebr. na ślubie pp. Krzywińskich z Poznania
102 mk. Czysty dochód z teatru amatorskie-
go odegr. przez młodzież parafji tulleckiej
400 mk. Zebr. na imion. Apol. Szymański
68,75 mk. Sadowski 20 mk. Ignac Stasi-
ski w ziole 10 mk. Wład. Lompowa, Srem
i mec. Wendlandt z Poznania zam. wieńca
dla śp. Wl. Adamskiego z Ostrzeszowa 40
mk. Krzyżagórska 5 mk. Zam. kwiatów im.
dla p. Łabandzińskiej 40 mk. Gryszczyńska
20 mk. Raz. z poprzed. kwit. 31 790,34 mk.
Na Rodziny po poległych: Sadowski
20 mk. Raz. z poprzed. kwit. 5102,15 mk.
Na Szkołę Polską: W skarbonce p.
Janiny Sulczyńskiej zebr. przez uczeni i ucze-
nice za kaźenie języka i niepunktualność 22,50
mk. Raz. z poprzed. kwit. 38,50 mk.

Wiadomości miejscowe i potoczne

— * Słub. Dnia 29. z. m. pobłogosła-
wiony został w Poznaniu związek matziski
pomiędzy paną Stanisławą Przybecką z Wildy
a p. Zygmunt Płowszczyński z Łodzi.

Gości weselnych przyjmowali w domu swoim
rodzice młodej panny z staropolską gościn-
nością. Podczas uczy weselnej zebrano za
inicjatywą pani Stanisławę Koźłowskiej na
ucisnionych Lwówian 74 mk. Nowożeńcom
Szczęść Boże! Jeden z uczestników.

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE

— * Niechaj każdy złoży, na co go sta-
Oto hasło, jakie dziś w Polsce rozbrzmieć
powinno od krawca do krawca. Wyprzedzają
to również ks. ucybiskup Kakowski w liście do
ministerstwa skarbu, który przytaczamy w do-
słownym brzmieniu:

„Panie Ministrze! Wziąwszy na barki swo-
je zadanie tak doniosłe, a jednocześnie tak cięż-
kie, jak zebranie środków materialnych nie-
zbędnych do odbudowy ukochanej Ojczyzny
naszej i zapewnienia jej żywotnych warun-
ków bytu na przyszłość, licząc niewątpliwie
Panie Ministrze, na szeroki i ochoczą pomoc
całego społeczeństwa polskiego. W rzeczy sa-
mej powinnością każdego z nas jest na oltar-
zu potrzeby ojczyźnej złożyć na co go stać, a
w pierwszym rzędzie ofiarować monety srebrne
i złote, oraz rozporządzone przedmioty z krusz-
ców szlacheckich, aby przez to stworzyć skar-
b narodowy jako podstawę dla przyszłej waluty
polskiej, tego pierwszorzędego czynnika gos-
podarstwa narodowego. Poczuliśmy się do tego
obowiązku, przesyłam Ci, Panie Ministrze, we-
dług załączonego spisu skromną ofiarę moją, a
jednocześnie wyrażam nadzieję, że ogół polski
z duchowieństwem na czele, ograny miłościa
Ojczyzny, pośpieszy wedle możności zoapa-
trzyć skarb narodowy i tym sposobem współ-
działać będzie w pracy, która ufam, że przy po-
mocy Bożej, Panie Ministrze, pomyslnym u-
wieńczy rezultatem. — Przy tej sposobności
zechciej przyjąć, Panie Ministrze, wyrazy głę-
bokiego szacunku.

— * Aleksander Kakowski, arcybiskup.

— * Z teatru.

W środę 12. lutego: „Kiliński”.
W czwartek 13. lutego po raz pierwszy
„Siostra Beatryks”, sztuka w 3 aktach M. Mae-
terlincka w przekładzie Jana Kasprowicza.

W piątek 14. lutego: „Siostra Beatryks”.

W sobotę 15. lutego: „Siostra Beatryks”.

W niedzielę 16. lutego po pol. o godz. 8.

„Bellem Polskie”, wieczorem „Kiliński”.

— * Podział kart żywnościowych. Karty
żywnościowe na okres następny, jak wynika z
obwieszczenia magistratu w dziale ogłoszeń,
wydawane będą honorowo poszczególni kupcy.
Nazwiska ich i podział ulic podane są na słu-
pach.

— * Z Sokola poznańskiego. Miesięczne ze-
branie, poświęcone pamięci szewca-pułkownika
ka, odbędzie się dziś w środę, punktualnie o
godz. 7 w sali Zielonej Kawiarni przy ulicy
Wrocławskiej. Wykład o „Janie Kilińskim”
wygłosi p. Czesław Kędziński. Goście wprowadza-
dzeni przez członków, chętnie widziani. Zarząd.

— * Msza św. z wystawieniem Najśw. Sa-
kramentu na intencje członków Arcybiskupstwa
odprawi się w jutrzejszy czwartek o godzinie 9
w kaplicy przy placu Królewskim 1. Po mszy
adoracja całodzienna.

— * Nowy bank. Pod firmą „Bank dla
handlu bydem” powstał nowy bank akcyjny z
siedzibą w Poznaniu. Członkami Rady nadzor-
czej są pp: dyrektor banku Wacław Załuski
jako przewodniczący oraz Józef Cabański z
Swarzędza, Stanisław Gryszczyński z Pozna-
nia, Klemens Leporowicz ze Środy, Piotr Bu-
kiewicz z Lwówka, Władysław Marciniak z
Witkowa, Piotr Koszowski z Mogilna, Józef
Klewenhagen z Poznania i Ignacy Kowalewicz
ze Sremu. Informacji co do nabycia akcji u-
dziela bank Brzeski i Załuski w Poznaniu. O-
twarcie banku zostanie później ogłoszone.

Oprócz tego utworzył się „Polski związek
handlarzy bydła” z siedzibą w Poznaniu, towa-
rzystwo zamieszkałe.

— * Ciągnięcie loterii na inwalidów.
W II. klasie Loterii polskiej na inwalidów
Wojennych wygrali po 105 mk. następujące
numery (ciąg dalszy): 3572, 3584, 3749, 3 67,
3782, 3795, 4212, 4233, 4717, 4751, 5922, 5928,
5968, 5984, 6418, 6489, 6497, 6625, 6630, 6633,
6643, 6699, 6840, 6873, 6888, 7253, 7254, 7296,
7714, 7728, 7729, 8203, 8206, 8288, 8809, 8812,
8813, 8854, 8864, 9177, 9184, 9202, 9206, 9234,
9243, 10206, 10215, 10247, 10280.

Większe wygrane II. klasy wypłaca
główna kolektura przy św. Marcynie 40, pokój
nr. 12, mniejsze zaś wygrane i stawki po-
szczególności kolektorzy.

Wymiana losów do III. klasy powinna
nastąpić przed 24. bm. Wszyscy ci, którzy
nabyli losy od pań uproszonych o sprzeda-
wanie tychże po domach, niech się zgłowa-
z losami celem wymiany do biura przy św.
Marcynie 40 (pokój 4) w godzinach od 10 do
12 i od 4 do 5. Najwyższa wygrana w III
klasie 35 000 marek.

— * Sprawa/opłat do kas chorych i ubez-
pieczenia od inwalidztwa. Panuje mniemanie,
jakoby obecnie nie było potrzeba wnosić opłat
do kas chorych i do ubezpieczeń inwalidowców.
Mniemanie takie jest mylne. Instytucja ubez-
pieczeniowa, jak kasy chorych i ubezpieczalnie
krajowe są urządzeniami lokalnymi lub pro-
wincjonalnymi i jako takie własnością naszą.
Nieopłacanie składek do wymienionych insty-
tucji naraziłoby robotnika naszego na utra-
tę świadczeń, których tenże bez względu na
zmiany granic kraju w dalszym ciągu pobierać
będzie. Wzywa się przeto pracodawców do re-
gularnego opłacania składek do kas chorych i
wlepiania znaczków inwalidowców.

Powiatowe i miejscowe Rady Ludowe pro-
simy, aby kontrolerom Ubezpieczalni krajowej
udzielały pomocy i opieki.
Naczelna Rada Ludowa — Wydział ubezpiecz.

KRONIKA SADOWA.

— * Z sądu przysięgłych. Najbliższe rok
sądu przysięgłych w Poznaniu rozpoczną się
24. lutego. Na sędziów przysięgłych wylosowa-
ni zostali, na ogólną liczbę 30, następujący Po-
lacy: posiedzieli dobr ryerskich Stanisław
Jordan, dzierżawca dóbr ryerskich Franciszek
Józef Urug, radca Zygmunt Łopiński i posie-
dzieli dobr ryerskich Dr. Tadeusz Szuldrzyń-
ski z Bolechowa.

Na wokandy figurują tylko dwie sprawy, a mianowicie o krzywoprzysięstwo i szlachowanie dokumentów.

KRONIKA PROWINCJONALNA.

— * **Obra.** (S. p. Józef Stachula.) W bitwie pod Kramskiem w nocy dnia 3. bm. poległ za Ojczyznę w 27 roku życia sekcyjny sp. Józef Stachula z Kielkowa. Sp. Józef przynależał do dziańskiej kompanji Wolsztynskiej, brał czynny udział w kilku potyczkach i bitwach, odznaczając się prawością charakteru, odwagą i walecznością z prawdziwym poświęceniem na sprawę naszą — sprawiedliwą. Nie dla chleba, ale z poczucia obowiązku, stawiał się sp. Józef jako jeden z najprawdziwszych u nas na kresach zachodnich pod bronią, dając godny przykład naśladowania wszystkim tym, którzy jeszcze dotąd nie zrozumieli, doniosłości poświęcenia się za największy skarb na ziemi — tj. za Ojczyznę. Kompanja Wolsztynska straciła w nim chwalebnego żołnierza.

Wprowadzenie zwłok do kościoła poklasztorowego w Obrze odbyło się w piątek 7. bm. Po odprowadzeniu wigilji oraz odprawieniu uroczystej mszy św. za spokój duszy sp. Józefa, wszedł na ambona miejscowy ks. prob. Ratajczak, który w pięknych słowach zobrazował życie i czynny poległego. Zwłoki złożono na starym cmentarzu w Obrze przy udziale przeszło dwutysięcznej ludności. Część jego pamięci.

Uczestnik.

— * **Gostyni.** (W polskie ręce.) Hotel „Kaiserhof” z salą teatralną i ogrodem publicznym w Gostyniu kupił od Niemca Gabryela p. Stanisław Marczyński z Gostynia za cenę 90 tysięcy marek.

— * **Ze sceny.** Wczoraj wystawiono Wyspiańskiego „Wesele”, w którym w roli poety po raz pierwszy wystąpił nowozaangażowany artysta p. Strachecki z Warszawy. O ile z pierwszego występu sądzić można, artysta będzie nabytkiem dla naszej sceny pożądanym. W grze jego ujawnia się znaczne obycie ze sceną, świadomość środków gry, któremi rozporządza oraz swoboda ruchów. Publiczność wypełniła teatr po brzegi. (X.)

Niemcy stawiają się hardo.

Berlin, 10. II. Rząd niemiecki odpowiedział na notę marszałka Focha, zapowiadając wysłanie komisji sprzymierzonych do Polski, piśmie, podpisanem przez sekretarza stanu hr. Brockdorff-Rantzana. W odpowiedzi swej hr. Brockdorff odmawia koalicji prawa wysłania komisji do polskich dzielnic Niemiec i oświadcza, że rząd nie uznaje ani żadnych władz polskich ani niezależnego od siebie życia publicznego. Nota niemiecka powtarza znowu stare kłamstwo, jakoby Polacy byli walcząco rozpaceli i zapowiada dalsza akcję orężną tak długo dopóki polskie oddziały zbrojne nie zostaną usunięte z granic Rzeszy. W końcu Niemcy „wypraszą sobie” wszelkich wskazówek od koalicji co do tego, jak się zachować mają wobec Polaków.

Nota ta nie jest jedyną oznaką podnoszącej znowu głowę buty niemieckiej. Także przemówienia w Wejmarze cechował ton zachwały, nie liczący wcale z rolą Niemiec jako państwa pobitego. Prasa francuska zwróciła już na to uwagę i występuje przeciwko „bezczelności” niemieckiej. I Foch znajdzie zapewne środki,

aby Niemcom unocznąć, iż czasy tonu pruskiego i potrząsania szabłą już dawno minęły.

Rozkaz dzienny dotyczący pomocy dla Lwowa.

Głównodowodzący generał-porucznik Döbner-Muśnicki wydał następujący rozkaz dzienny:

Lwów zagrożony przez hordy hajdamackie. Walczący tam oglądali się na Wielkopolskę, oczekując pomocy. Tymczasem my, walcząc dzień w dzień z najzaciętszym i nainiebezpieczniejszym wrogiem polskości, nie możemy okazać takiej pomocy, jaką pragnęlibyśmy okazać Lwowowi. Możemy tylko okazać pomoc moralną, posyłając niewielką ilość ludzi, która zaznaczy, że myślny i sercem jesteśmy z bohaterami, walczącymi na zagrożonych kresach wschodnich.

W myśl wypowiedzianego rozkazu ogłosić w wszystkich okręgach pobór ochotników z roczników starszych jak podlegające poborowi.

W liczbie po 42 z każdego okręgu, pomiędzy tym jeden plutonowy i czterech kaprali. Wszyscy ochotnicy muszą być żołnierzami, którzy służyli w szeregach.

Wszystkich, którzy się zgłoszą, odesłać niezwłocznie do rozprządzenia dowodzącego i rezerw. pułkiem w Poznaniu.

Inspektorowi sanitarnemu rozkazuję wyznaczyć dwóch sanitarnych podoficerów i ośmiu sanitarnych sanitarzy.

Z ochotników stworzyć dwie kompanie.

Wszelkie rozprządzenia co do organizacji tych dwóch kompanji wyda dowódca 1. rezerw. pułku, również wyznaczy pomieszczenie w koszarach 6 pułku grenadierów.

Sześć aprowizacji wyznaczyć: a) 2 wozy kompanijne bagażowe, b) 2 wozy kompanijne amunicyjne, c) 2 wozy kompanijne prowiantowe, d) 2 kuchnie polowe, e) 1 wóz sanitarny, f) 4 lekkie kulomioty, g) 2 wozy dla kulomiotów i amunicji, h) 1 wóz pod bagaż i prowiant dla kulomiotów, i) 26 koni z uprzężą.

Prócz tego sześć aprowizacji wyda umundurowanie, obuwię i rynsztunek dla wszystkich ludzi, oraz całkowity ekwipunek.

Z wysłaniem ochotników do Poznania, również z organizacją kompanji należy się spieszyć, ażeby jaknajprędzej wystąpiły pod Lwów.

Oficierowie, rodem z Poznańskiego, życzący sobie pojechać pod Lwów jako dowódcy kompanji, winni podać swe nazwiska do sztabu D. G. wydział II, a, gdzie będzie losowana potrzebna ilość.

Dokoła Sejmu.

Drugie posiedzenie Sejmu odbędzie się dopiero w czwartek. Zajmie się prawdopodobnie wyborem komisji weryfikacyjnej, wniesionym przez rząd projektem tymczasowej regulaminu obrad, nad którym naradza się już konwent seniorów, mający fungo-

wać zarazem jako komisja regulaminowa — poczem przyjdzie pod obrady wniosek o przyjęcie przedstawicieli zaboru pruskiego, o ile Sejm zdoła się uporać z regulaminem, nad czym toczą się pertraktacje. Socjaliści okazują tendencję przewlekania terminu następnego posiedzenia — czy ze względu na wyklarowanie się stosunków partyjnych czy z pobudek zewnętrznych, niewiadomo narazie. Większość Sejmowa żąda podjęcia obrad najpóźniej w czwartek. Wybór marszałka nastąpić ma po decyzji Sejmu w sprawie przedstawicieli zaboru pruskiego. Konwent seniorów uchwalił, że tylko grupy z conajmniej 12 posłów mogą być w konwencie reprezentowane.

Sprawa udziału naszej dzielnicy w Sejmie.

Sprawa doposażenia grona poselskiego przedstawicielami zaboru pruskiego (członkami Nacz. Rady Ludowej i ewent. związków) zajmie się Sejm na jednym z pierwszych posiedzeń, zapewne jeszcze przed wyborem marszałka, aby dać im możliwość udziału w obrze tegoż. Związek Sejmowy Ludowo-Narodowy postawi wniosek w tej sprawie, popierany zapewne przez Pol. Zjednoczenie Ludowe i Nar. Zw. Rob. Socjaliści są przeciwni doposażeniu członków Nacz. Rady Ludowej, stanowisko Thunbergów i Stapińskich jest wątpliwe. Piastowcy, dotąd niezdecydowani, zapewne nie będą chcieli brać na siebie odium pozabawienia dzielnicy naszej stosownego przedstawicielstwa w Sejmie. Pomiędzy stronnictwami toczą się jeszcze pertraktacje w tej sprawie. Jest zresztą prawdopodobne, że i bez Piastowców wniosek przejdzie, bo cały szereg posłów i innych ugrupowań będzie głosował za a 3 pierwsze grupy rozporządzają niemal większością.

Marszałek Sejmu.

W sprawie kandydatur na marszałka Sejmu utrwała się opinia, że godność ta przypaść powinna jednemu z posłów z Wielkopolski, tak ze względu na wyrobienie parlamentarne i polityczne, jak i położenie międzynarodowe.

Wniosek Rady Narodowej cieszyńskiej.

Na pierwszym posiedzeniu Sejmu rozważano szeroko umotywowane wnioski Rady Narodowej Ks. Cieszyńskiej w sprawie przyznania prawa reprezentacji w Sejmie tej dzielnicy polskiej.

Rozporządzenie, dotyczące wyborów do Rad miejskich. Komisariat N. R. L. wydał rozporządzenie zaprowadzające ogólne, bezpośrednie, tajne i proporcjonalne wybory do Rad miejskich. Prawo wyborcze, czynne i bierne, przysługuje każdemu obywatelowi bez różnicy płci, który skończył lat 20 i od 6. I. mieszkał w odnośnym mieście. Wybory dokonane mają być do 25. marca. Obecne Rady miejskie się rozwiązują. Rozporządzenie podamy w dosłownym brzmieniu jutro.

Ostatnie wiadomości.

Przyjazd misji aliantów do Warszawy. Warszawa, 12. II. Dziś o godz. 5 po poł. przybywa do Warszawy z Lwowa generał Barthelemy wraz z misją francusko-angielską, a z nim razem jechde wysłana przez kongres pokojowy do Polski urzędowa misja aliantów. Do misji tej należą: ze strony Francji: były ambasador francuski w Petersburgu, Noulens i

generał Michel; ze strony Anglii: pp. Esno Howard i Carton Villard. ze strony Stanów Zjednoczonych: ambasador Lard i gen. Kermarck, ze strony Włoch p. Pontonio i generał Romei.

Zapewnienia gen. Barthelemy'ego.

Warszawa, (Pat.) Jak donoszą dzisiejsze gazety lwowskie, generał Barthelemy przed wyjazdem z Lwowa wydał obiad, podczas którego wygłosił przemówienie, wyrażające podziękowanie całej ludności lwowskiej za okazaną przyjaźń i braterstwo. Nie przypuszczamy — mówił gen. Barthelemy — abyśmy gdziekolwiek indziej mogli lepiej wyczuć tętno serca polskiego, aniżeli we Lwowie. Cóż nam sympatja i życzliwość zwraca się ku nam. Sądźmy, że walcząc będziecie do ostania aż do chwili słusznego załatwienia sprawy. Następnie wspomniał generał i usiłowaniami, czynionymi przez misję, celem zakończenia rozlewu krwi. Misja będzie dalej działać w tym kierunku w Warszawie. Spostrzeżenia swoje przedstawił misja swoim rządowi.

Krwawe rozruchy w Berlinie.

Wszystkie gazety berlińskie rozpisały się obszernie o krwawych walkach, jakie się w tych dniach rozegrały w samym centrum miasta. Wielkie tłumy ludności sprzymijającej najwidoczniej spartakistom lub co najmniej socjalistycznej partji niezależnej, napadły w rozmaitych miejscach na wojska rządowe, wyzywając żołnierzy od „krwawych psów”, „katów rządowych” itp. Walczono za pomocą strzelb karabinowych i rewolwerowych, granatami ręcznymi, wojskom odebrano karabin maszynowy, który te jednak odbili z powrotem. Nie brakło wskutek tego ofiar tak w zabitych jak i ciężko rannych. Przez całą noc trwały rewizje po wszystkich domach ulic, przy których walki wrzały. Przeszukiwano mieszkania za osobami, które z okien strzelały jak również za ukrytą bronią.

Wymordowanie Niemców w Windawie.

Berlin, 11. II. (WTB.) Według nadeszłych wiadomości zdobyli bolszewicy rosyjski miasto Windawę (w Kurlandji — Red.) wywołując całą załogę niemiecką w tym mieście jeszcze bawiącą w pień. Pożatem rozstrzelano całą gromadę kolonistów niemieckich w niedaleko odległej od Windawy Goldvudze.

RUCH W TOWARZYSTWACH.

— **Sokół Poznań-Sródką.** Plenarne zebranie w środę, 12. bm. o godz. 8. na salce parafialnej na Śródcie. Na porządku dziennym odczyt o Kłińskim.

— **Walne Zebranie T. C. L. w Jeżycach** (im. Sienkiewicza) odbędzie się 16. bm. o godz. 5 w ochronce przy ul. Kościelnej 4. Zebranie połączone będzie z wykładem i wyświetlaniami obrazami. O liczny udział wszystkich życzliwych nam prosimy w imieniu zarządu ks. prob. Ruciński. Helena Maćkiewiczowa

— **Hygiena szkolna!** Księgarnia i skład nut M. Niemierkiewicza w Poznaniu ogłasza w numerze dziesiątym dalszy dział „Wychowania i szkolnictwa” — Hygiena szkolna — na którą Szan. Czytelników zwracamy uwagę.

POLSKIE PODRĘCZNIKI SZKOLNE

WYDAWNICTWA M. ARCTA W WARSZAWIE, NOWY ŚWIAT 35.

JEZYK POLSKI — HISTORIA POLSKI — GEOGRAFIA POLSKI — SŁOWNIKI

POCZĄTKI CZYTANIA.

- Historyjki w obrazkach do oowiadania. Zt. I, II, III i IV dla ucznia — 40
- — Zt. I i II dla nauczyciela z tekstem objaśnieniami A. Szybowy — 60
- Jeske A. A. B. C. Nauka czytania i pisania. Z rymem, w sprawie — 250
- Thomas St. Jezyk Ojczyzny. Elementarz. Rok I w sprawie — 180

KSIAZKI DO CZYTANIA. WYPISY.

- Bemby St. Łany Ojczyzny. Cz. I. 375, k. m. 450, k. 525
- Cz. II 375, k. m. 450, k. 525
- Cz. I i II razem kart 10.—
- **Sally K.** Powszechnie używane w szkołach:
  - Wypisy polskie. Część wstępna na kl. wst. k. m. 6.—
  - Wypisy polskie. Część I na kl. pierwszą k. m. 5.80
  - Wypisy polskie. Część II na kl. drugą k. m. 5.—
  - Wypisy polskie. Część III na kl. trzecią k. m. 6.—
  - Wypisy polskie. Część IV na kl. czwartą kart 9.—
  - Jeske A. Wypisy polskie na kl. wst. i k. m. 440, k. 5.—
  - Kaminski Zb. Wypisy polskie. Cz. I, na kl. wst. k. m. 2.40
  - Cz. II, na kl. III i IV k. m. 4.40
- **Karpowicz St.** Nasz świat. Pierwsza książka do czytania po elementarzu k. m. 5.—
- — Nasz świat. Druga książka do czytania. k. m. 5.80
- — Nasz świat. Trzecia książka do czyt. k. m. 6.—
- **Legowski F.** Wypisy polskie. Cz. II na kl. II, kart. 5.—
- Część III na kl. III kart. 5.80
- Część IV na kl. IV. kart. 5.40
- **Pawlikowski I.** Nasza szkoła. I Książka po elementarzu k. m. 4.—, kart. 4.60
- **Sampłowska S.** I Unszlichtówna I. Pierwszy zbiorok, czytanka po elementarzu. k. m. 4.—
- Drugi zbiorok dla dzieci od lat 9—11. 3.40 k. m. 4.—
- **Szyo A.** Czytanka stopniowana dla dzieci. Stop. I k. m. 3.—
- Stopień II. Na wsi i w mieście k. m. 3.80
- Stopień III. W kraju i na świecie k. m. 3.— k. 3.60
- **Wasas St.** Jezyk Ojczyzny. Rok II nauki k. m. 2.—
- Jezyk Ojczyzny. Rok III nauki k. m. 2.80
- Pierwsza książka do czyt. (po element.) k. m. 2.20
- Druga książka do czytania, w zakresie klasy wstępnej k. m. 2.80
- Trzecia książka do czytania, w zakresie klasy pierwszej k. m. 2.40
- **Warcho H.** Druga książka do czytania. k. m. 2.40
- Trzecia książka do czytania. k. m. 2.40

GRAMATYKA - ĆWICZENIA

STYLISTYKA - PISOWNIA.

- **Sally H.** Krótka gramatyka języka polskiego. — 90
- Krótka stylistyka wraz z teorią wierszowania. — 60
- Stylistyka i teoria literatury. k. m. 6.—, kart. 7.—
- Teoria prozy i poezji w zarysie. 1.25
- **Grzymałowski Wł.** Prawidła pisowni polskiej. — 35
- **Jeske A.** Mała stylistyka. k. m. 2.40, kart. 3.—
- — Gramatyka języka polskiego. k. m. 2.70, kart. 3.30
- **Krasnowolski A.** Składnia języka polskiego (mniejsza). k. m. 3.70
- Główne zasady składni polskiej. — 75
- **Kryński A. A. i Kryński M. Z.** Gramatyka języka polskiego, skłania. kart. m. 8.—
- — Prowina polska. Prawidła pisowni. Wyd. VI. 2.50
- **Mietozewski Wł.** Materiały do dyktand i rozbiorn. 1.50
- **Parkowska Z. i Hertzberżanka M.** Dyktando do pisowni polskiej. — 80
- — Prowina polska w ówczesności. — 70
- **Salski S.** Wzory opisów i rozpraw do ówczesnej stylistyki. 2 części po 1.10
- **Szalarski St.** Zwięzła gramatyka języka polskiego. Stopień I. Cz. I. 1.50, k. m. 2.10
- Tot. Stopień I. Cz. II. 2.80, k. m. 3.30
- Tot. Stopień II. Cz. I. 2.80, k. m. 3.—
- Tot. Stopień II. k. m. 1.50
- **Szyo A.** Gramatyka języka polskiego dla dzieci. k. m. 2.70, kart. 3.30
- **Thomas St.** Ćwiczenia gramatyczne polskie. k. m. 4.80
- — Gramatyka polska na kiesz.; wstępna, I i II. Cz. I. Stylistyka. k. m. 2.10
- — Początki dyktanda polskiego. — 90, k. m. 1.60
- **Weyobert-Szymonowska Wł.** Stylistyka. k. m. 4.50, kart. 5.80

LITERATURA - WYPISY DO LITERATURY.

- **Sally H.** Pisarstwo polskie. Życiorysy, streszczenia, wyjątki. Podręcznik dla szkół początkowych i samouków. Zarys historii literatury polskiej. kart. 5.40
- **Kwiłk K. i Mitowski I.** Historia literatury polskiej. kart. 8.40
- **Niewski I.** Zarys historii literatury polskiej. 4.80
- **Nowicki Wł.** Cz. II. Literatura Mickiewiczowska i nowożytna (wiek XIX). — 6.—, kart. 8.—

HISTORIA POLSKI

- **Ałaszki historyczny** kieszonkowy do dziejów Polski 10 marek — 90
- **Cholonińska K.** Z naszej przeszłości. Wyjątki z najcenniejszych proz i opowiadań historycznych. Z 31 rycin. 5.— k. m. 5.80 kart. 6.50
- **Dąbrowski J.** Dzieje Polski, 9.90, k. m. 10.80, kart. 11.50
- Mały do dziejów Polski. Atlas. 1.60
- **Gąsiorowska N.** Historia Polski poroźbiowej. Książka dla nauczycieli ludowych 6.00
- **Grzymałowski Wł.** Dzieje Polski z portretami Królów z ryc. i mapami historycznymi, w kart. 4.80
- **Morawska L.** Opowiadania z dziejów Polski. Z rycinami 3.25
- **Niewiadomski El.** Atlas do dziejów Polski 14. map. 8.—
- **Orsza H. Z.** dziejów narodu. Wypisy i streszczenia ze źródeł i opracowań historycznych. Tom I. Okres Piastowski. 6.— w opr. 8.—
- **Tatomir L. prof.** Dzieje Polski i narodu polskiego 6.—, kart. 8.—
- **Witkowska H.** Dzieje ustroju Polski w zarysie 4.—, k. m. 4.80 kart. 5.50

JEDYNA KSIAZKA SZKOLNA

- **Zaborski I.** Dzieje Polski, chronologicznie ułożone, 2.50, kart. 3.80

GEOGRAFIA POLSKI

- **Gayówna D.** Geografia. Cz. I. Krajoznawstwo. Wyd. IV. k. m. 4.—
- — Geografia. Cz. I. Krajoznawstwo. Wyd. III. dla szkół wiejskich. Z 147 rys. i mapą k. m. 4.—
- **Janowski Al.** Pogadanki krajoznawcze. 3.—, kart. 4.50
- **Jezierski W.** Zarys geografji ziem polskich, 2.60, k. m. 3.20
- **Kulwiec K.** Polska w granicach etnograficznych i historycznych. Z ryc. i mapami. 7.20 kart m. 7.60
- **Mielatowicz L.** Geografia Królestwa Polskiego. 1.—
- **Natkowska A.** Geografia Polski. Wyd. IV, z ryc. k. m. 4.40
- **Radliński T.** Geografia Polski. Z ryc. i mapami. Zt. I. 6.—
- **Sosnowski P.** Geografia Polski w dawnych granicach. W. II. —
- Książka dla nauczyciela (w druku).

SŁOWNIKI.

- **Sally H.** Słowniczek wyrazów o pisowni wątpliwej — 75
- **Krasnowolski A. i Miedziwiedzi Wł.** Słownik staropolski. 7.—, w opr. 12.—
- **Miedziwiedzi Wł.** Wyrazy cudzoziemskie, zbyteczne w polszczyźnie. Słownik 8.—, w opr. 6.—

W każdej szkole, w każdym domu, w rękach każdego Polaka powinien być

MICHAŁA ARCTA

SŁOWNIK ILUSTROWANY JEZYKA POLKIEGO

TRZY TOMY

zawierające na 2650 stronkach dwuspaltowych około 70 000 wyrazów i wyrażeń 4300 rysunków objaśniających.

SŁOWNIK ILUSTROWANY JEZYKA POLKIEGO

jest w literaturze naszej nankowej, która może poszczycić się kilku pięknymi słownikami języka ojczystego,

pierwszą tego rodzaju podręczną książką objaśnioną rysunkami.

Wydawnictwo niniejsze zamyka w sobie cały skarbiec naszej mowy rodzinnej, najbogatszej ze wszystkich. Objętość cała zasób leksykalny dotychczas polszczyzny w zakresie języka literackiego, bogaty i obfity synonimikę, t. j. szeregowanie i zestawienie wyrazów blisko lub jednoznacznych, a także całą mnogość właściwych mowie naszej, swoistych wyrażeń, zwrotów, przenosiń, przysłów.

Cena bez oprawy mk. 40.—; w ozdob. opr. 56.—

- Słownik wyrazów obcych, 25 000 wyrazów 11.— w opr. 15.—
- Słownik wyrazów obcych. 12 000 wyrazów 5.40, w opr. 9.—
- Słowniczek podręczny, 8400 wyrazów obcych w oprawie 6.—
- Słowniczek wyrazów cudzoziemskich — 90
- **Passendorfer A. Dr.** Słowniczek błędów językowych. (KdW. 260). 2.40
- — Słownik ortograficzny. 7.60
- — Słownik ortograficzny (mniejszy). 5.—
- Słownik ortograficzny. Wyd. II popraw. 9.—, w opr. 14.—
- Słowniczek wyrazów i wyrażeń, używ. w macyce — 90

DU CEN KATALOGOWYCH DOLICZA SIĘ 10%, DODATKU DROŻYNIANEGO.

*] KSIĄZKI OZNACZONE * SA DLA SZKÓŁ LUBOWYCH LUB DLA NIŻSZYCH KLAS SZKÓŁ ŚREDNICH I GIMNAZJALNYCH.

ZAPAS DOSTATECZNY! ŻĄDAĆ WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH! DALSZY CIĄG OGŁOSZENIA ZA TYDZIEŃ.

W sobotę, dnia 8. bm. zniart w Berlinie współzawodniczy naszemu towarzystwu b. p.

Józef Kantorowicz

przewodniczący Rady Nadzorczej.

Zmarły był wielce uzdolniony, posiadał wielostronne wiadomości i wielkie doświadczenie a przez swoją mistrzowską piśmiotę i stale zainteresowanie powierzał nam zadania i przyczynił się do rozwoju i rozkwitu naszego przedsięwzięcia.

Pamięć o nim w sercach naszych nigdy nie wygaśnie!

Zarząd i Rada Nadzorcza
Tow. Al'ryjnego Hariwig Kantorowicz.
Poznań, ul. Hamburg, 11. II. 1919. n1255

Dzisiaj otrzymaliśmy smutną wiadomość że nasz dawniejszy szef-senior, ostatnio przewodniczący Rady Nadzorczej naszemu towarzystwu b. p.

Józef Kantorowicz

Zmarł nagle kilka dni po przybyciu do Berlina.

Zgon Jego dotknął nas podwójnie i boleśnie, bo Zmarły był nam nie tylko serwowym i dobrym przełożonym, ale służył nam zawsze radą i pomocą.

Był nam wzorem oliwnego wykształcenia oraz szkod. Swoją kunsztem umiejętność otwierał nas przykładem i czynem. Smierć Jego jest dla nas niezgodowana.

Pamięć o tym szlachetnym myślicielu człowieka zachowamy na zawsze!

Personel

firmy Hariwig Kantorowicz, tow. akc. jne.

Przyjacielom i Znajomym oraz Sądcom kamienicy przy ul. Głogowskiej 83 składamy na tej drodze za szczerą dowodę współczucia i liczne wyrazy żalu z powodu śmierci naszego drogiego Zmarłego serdecznie

„Bóg zapłać!”

Rodziny Wiesnerów i Pfeifferów.

Szanownemu Państwu Chłobowskim
Obywatelstwa z Poznańskiego składamy najserdeczniejsze
podziękowanie
za ojcowską opiekę podczas obecnej wojny. — n1301
Z poważaniem
małż. Kuczyński.

Nowy nakład
„Małej historii polskiej”
przez Józefa Chociszewskiego,
znajduje się w druku i ukazuje się z początkiem marca bieżącego roku
Zamówienia przyjmują
księgarnia M. Chociszewskiej,
Poznań, ulica Strzelecka 1.

Wychowanie i szkolnictwo.

Dział VI. Hygiene szkolna i dziecka.
(Dalsze działy w następujących ogłoszeniach).

Bączkiewicz J. Dr., Jak ochraniać dzieci od chorób zakaźnych. 135
Bączkiewicz J. Dr., Jak ochraniać zdrowie niemowląt. 90
Biehler M. Dr., Hygiene dziecka, z wielu rycinami, w oprac. 10.10
Bogdanik J. Dr., Jak zdobyć piękność i zdrowie, do użytku lekarzy i inteligentnych czytelników, z wielu rycinami. 4-
Brzeziński M., Jak zbudować i kształcić ciało człowieka i do czegoż różnie części ciała ludzkiego służą? Wydanie 4-te. 3.60
Ciało mężczyzny. — Ciało kobiety. — Modele rozkładane wraz z objaśnieniami. 3.60
Drabczyk I. Dr., Stanowisko lekarza szkolnego wobec zagadnień higieniczno-pedagogicznych. .90
Handelmann Br. Dr., Wskazówki dla lekarzy szkolnych. 2.40
Handelmann Br. Dr., Hygiene, podręcznik dla szkół średnich, opr. 6-
Morowski J. Dr., Samoobrona organizmu we walce o zdrowie i życie a choroby, starość i śmierć. 4.80
Kneip S. Ks., Dziecko zdrowe i chore. 3.20
Koczyński S. Dr., Hygiene i szczeni, uwagi i rady. 1.90
Lagrange F. Dr., Hygiene ruchu dla dzieci i młodzieży. 1.35
Osłowski W. Dr., Hygiene w hercerstwie. 1.20
Polak J. Dr., Jak po epizycie zdrowie powrócić. 1.80
Pulawski A. Dr., Co to są suchoty i jak się od nich uchronić. 1.20
Sterling W. Dr., Dziecko nerwowe. 1.35
Tchorzński J. Dr., Dlaczego? Pogadanki z uczniami o zachowaniu zdrowia. 1.90
Trump J. Dr., Hygiene w wieku dziecięcym. 1.90
Trump J. Dr., Hygiene w wieku szkolnym. 1.90
Wronski W. Dr., Jak sobie radzić w nagłych wypadkach choroby i jak się obchodzić z chorymi. Opr. 2-
Zubiński I. Dr., Hygiene szkolna. 3.20

Wysyła tylko za poprzednim nadaniem należność z dołączeniem 10 fen. na każde wydanie. — Książki obfite bezpłatnie. — Poczłowe konio czyste. Wrocław 14522. n170

M. NIEMIERKIEWICZ, KSIĘGARNIA I SKŁAD NIEMIERKIEWICZ,

Poznań, plac Wilhelmowski nr. 3. — Telefon nr. 2448.

Najlepsze nasienie marchwi

zółtej i ozerwanej, otartej, n1212
poleca donięki zapis starczy po 15 mk. za funt

„ROLNIK” - Jarocin.

Miniejszom podajemy do wiadomości, że w Poznaniu utworzył się

Polski Zw. Handlarzy Bydła

ze siedzibą w Poznaniu, Towarzystwo zapisane.

Celem Związku jest ponieranie interesów handlu bydłem. Aby cel ten osiągnąć należało, aby jak najszersze koła handlarzy do Związku przystąpiły. Członkiem może zostać każdy handlarz bydła, posiadający i koni.

Roczna składka wynosi 20.00 mk.

Zgłoszenia prosimy przysłać na ręce skarbnika pana **St. Mikolajewskiego**, Poznań, ulica Ludwika nr. 28.

Zarząd:

M. Szudzinski, **St. Gryszczyński,**
prezesa sekretarza

Moja

zakład zegarmistrzowski

ulica Wilhelmowska 15.

otwarty w dni powszednie od rana 8 godz. także przez południe, w niedzielę w czasie dozwołonym.

Henryk Richter, zegarmistrz.

Poszukuję matychmistrzów na wiosnę

nauczycielki

polki, muzyczne, do trojga młodzieży dzieci. Zgłosz. od 4-7. **Strzyżewski**, ul. Nowa Grodowska 60 I p.

Nadogrodnik,

dobry fachowiec, poszuk. w Ks. Poznańskim dobrej posesyji lub wiejskiego ogrodu z w. dzierżawą lub kłosa. Oferty uprasza: **Bogusław Simon**, 28271, Charlottenburg, Barenthstr. 11.

Panią

z wykształceniem wyższym szkół naukowych poszuk. miejsca, w którym, by się wyuczyć mogli gospodarstwa kobiecego. W wolnych chwilach zajęłaby się udzielaniem lekcji dzieciom w różnym przedmiotach. Łask. zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod z 3274

Potrzebny **urzednik gosp.**
kwalifik. pod dyspozycją dziedzic: uraga lub od 1 marca. Zgłosz. z opisem i świadectw i zaplaniem osob. uprasza **Dom. Schönweiber**, Jasneje Westor. z 3264

Potrzebny **Pomocnika fryzjersk.**
i dzielnej fryzjerki poszuk. od 1. III. 19. Oferty uprasza się do eksp. niniejszego piśmie pod z 3258.

Reparacje

wszystkich prac zegarmistrzowskich wykonuje dokładnie i tanio.

MATYSIAK, zegarmistrz, **Piekary nr. 1.** z 3227

Pracuję jako **krawcowa** damską i przym. prac w domu, podług najnowszych kroj i wzd. w wym. **Ms. Poddana**, Nowo Grodowska 7, II. pr. z 3351

Polecam się jako **kucharkę domową** na wszelkie okazje. ul. W. Berńska 44, part. I. z 3290

PRACA

Do wyższej szkoły dla dziewcząt i chłopców w Strzelnie poszukujemy od 1. kwietnia r. b.:
1. **Nauczyciela** z kwalif. do szkoły lub onęj za wynagrodzeniem rocznem 1800 mk., które się podwyższa co 8 lata o 200 mk. z do wysokości 3100 mk., dopłata na pomieszkaniach 450 mk., jeżeli rezydent 5000 do 360 mk. jeżeli kawaler i dodatkiem drożyznowym według zasad państwowych.
2. **Nauczycielki** egzaminow. za wynagrodzeniem rocznem 1850 mk., które się podwyższa co 8 lata o 100 mk. z do wysokości 3000 mk., dopłata na pomieszkaniach 610 mk. Zgłoszenia na razie tylko pisemnie z dołączeniem odpow. świadectw uprasza do 20. lutego r. b. **Magistral.** Pińkowiaki. n1249

Po wstąpieniu do pracy w **Gdańsku** poszukuje od 1. IV w polskim i niemieckim rzecz. więcej biegłoi

stenotypistki

Zgłosz. wraz z opisem świadectw, fotografii i wymiarów pswiad. **Zoppot, skrzyżka pocztowa „Schussensch” 20.**

Kto uczęszcza gruntownie **stenografii polskiej?** Oferty z podan. ceny do Kurjera. Łask. pod z 3259.

Udzielam **panienkom** od 10 do 6 klasy licealnej wzięcie

lekcje polskiego

francuskiego, niemieckiego, pomoc w odrabianiu zadań i t. d. Zł. do eksp. Kurjera pod z 3298

Poszukuję zaraz dzielnego **fryzjera.**
Zgłosz. z pod. nępsj. przy woleniu uprasza do eksp. Kurjera pod z 3274

Poszukuję zaraz dzielnego **fryzjera.**
Zgłosz. z pod. nępsj. przy woleniu uprasza do eksp. Kurjera pod z 3274

Poszukuję zaraz dzielnego **fryzjera.**
Zgłosz. z pod. nępsj. przy woleniu uprasza do eksp. Kurjera pod z 3274

Poszukuję zaraz dzielnego **fryzjera.**
Zgłosz. z pod. nępsj. przy woleniu uprasza do eksp. Kurjera pod z 3274

LEKARZ

potrzebny zaraz. Wiadom. udzieli **Apteka w Chaczu,** pow. kaliski, poczta Grodzisko przez Pleszew. z 3348

Prace ziemne w celu nasycenia terenów podmokłych, oraz utworzenia w Polsce, ogolem około 2000 km wydajny droga subw. Oferty oddawaj naleyzy do 19 lutego 1919 r. godz. 10 przed południem w biurze III-a w ratuszu. Tamże otrzymać można formularzy do ofert i dowiedzieć się o warunkach.

Poznań, 8 lutego 1919.
Magistral.

Poszukuję zaraz **leśniczego,**
młodego, kawalera w okolicy Raszka. Zgłosz. proszę nadesłać na adres **Adolfa Imbach,** Skalmierzyce. n1241

Stroje fortepianowy

tanio za 1000 tanio!

Ulica Strzelecka 21, i p. Alifa, w podwórzu na prawo, białe.

Plumacz do tłumaczenia i przekładow, cenności i w. niemieckich na polskie i odwrotnie we wolnych godzinach pozycjom potrzebny. Zgłoszenia do eksp. Kurjera pod z 3360

2 nowe **dziewcze**
est na wzięcie do oddania. Łaskawe zgłoszenia u r. sie do eksp. Kurjera pod lit z 309

KUPNA

Poszukuje kupna **warszawski ślusarskiego** w małym lub większym mieście. Łaskawe zgłoszenia uprasza się do eksp. Kurjera Pozn. pod z 3275

RYBAKA

obezn. z holowia, naszesiem karpi i linow. także zakładaniem i meljoracją stawow na obszar 40 mar. Poszukuje się zaraz lub od 1 kwiet. Zł. i kopje świad. upr. się pod adr. **W. Hacia, Poznań,** pl. Wilhelmowska 9. n1290

Poszukuję **kupna 4-10 morg dobrej ziemi** z budynkami przy Poznaniu i oferty do eksp. Kurjera Pozn. pod z 3290

SPRZEDAŻ

Kasowa maszyna National
która sama zlicza, tryko dobrze utrzymana, kupię. Zł. z opisem i pomiarom ceny przyjmuję z 2911 **L. Jedzejczak, Krotoszyń.**

Karogo ogiera

3 lat, wesołoi, ur. sin zbud z obrz. chodami, ujędź. p. wierzch w pojed. i w paru, oraz **wierchowkę** gnada, pelnej krwi 7 lat b. dobrze wyjeżdż. ma na sprzedaż n1266 **Dom. Taorand.**

Siodło dobrze utrzymane jest za sprzed. **Gabryleki,** d. Rycka 8, w podw. na pr. IV

Pluszow, mało używana **kanapa,** oraz duży obrz olejny do sprzed. Ulica Raczkińskiego 2. I. p. na lewo. n1261

Gospodarstwo

100 i 150 morg dobrej ziemi z kłosem i z dogodną komunikacją z inwentarzem żywym i martwym. z powodu rozdz. zaraz na sprzedaż użyj dogodnie widzieć. z 3380 **Stefan Chmieleki,** Poznań, ulica Berńska 4.

Z powodu kłosem rodannych dobrze prosperujących **skład papieru 20 tysięcy cygar 10000 papierosów** w głównej ul. w Poznaniu zaraz do nabycia. Of. do eksp. K. pod z 314

Dom mieszkalny przy ulicy **Nowej Ogrodowej** z centr. ogrzew. dzierżaw. czynszu przyszo 2000 mk. Cena szuma 275 000 mk. Of. pod z 3265

Z powodu śmierci właśc. jest ewtl. zaraz w drodze kupna do nabycia **hotel** o 15 pokojach gościnnych z restauracją, składem cygar, wiatrakami i wyszynk (kantyna). Zł. 50.000 mk. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod z 3271

Poszukuję **skład krawiecki** z garderobą w najlepszym położeniu od nie rodatka, zaraz lub od 1. 4. do obecna gotów potrzebna około mk. 50000, także z prawem ogrzewaniem, sąs. ogrodem w najlepszym pol. Głównie d. nie rodatka, z całym urządzeniem na sprzedaż. Do objęcia po rzeba 50.000 mk. Zgłosz. przyjm. **W. Rutowski, Gniezno,** ul. Mikolajki nr. 4. z 3380

Baterie nadeszły!

MATYSIAK, zegarmistrz, **Piekary nr. 1.**

Poszukuję **skład krawiecki** z garderobą w najlepszym położeniu od nie rodatka, zaraz lub od 1. 4. do obecna gotów potrzebna około mk. 50000, także z prawem ogrzewaniem, sąs. ogrodem w najlepszym pol. Głównie d. nie rodatka, z całym urządzeniem na sprzedaż. Do objęcia po rzeba 50.000 mk. Zgłosz. przyjm. **W. Rutowski, Gniezno,** ul. Mikolajki nr. 4. z 3380

Poszukuję **skład krawiecki** z garderobą w najlepszym położeniu od nie rodatka, zaraz lub od 1. 4. do obecna gotów potrzebna około mk. 50000, także z prawem ogrzewaniem, sąs. ogrodem w najlepszym pol. Głównie d. nie rodatka, z całym urządzeniem na sprzedaż. Do objęcia po rzeba 50.000 mk. Zgłosz. przyjm. **W. Rutowski, Gniezno,** ul. Mikolajki nr. 4. z 3380

Warszawska wytwórnia maszyn i odlewnia

Inż. I. A. Chrzanowski,

Zarząd: Warszawa — Praga, Zygmuntowska 2.
Poleca własnego systemu maszyny dla mielarń żelaz, żarnisk podługowych i dołowych, olejarni i kaszarni jagiel, owsa, jęczmienia, gryki i ryżu. Przyjmuje zamówienia na odlew surowe i obrabiane.

Podział kart żywnościowych.

Karty żywnościowe na okres następnny wydawane będą honorowo poszczególnym pp. kupcy; nazwiska ich i podział ulic podaje się na słuchach.

Wydanie kart rozpoczyna się w piątek, 14. lutego i odbywać się będzie w dniach następnnych. Karty należy odebrać z miejsc wydziałania; w miejskich biurach żywnościowych już się karty nie wydają.

Karty żywnościowe, które się wydają dla każdej rodziny osobno, odliczone i sortę, winny być przy odbiorze przełożone, bez uszkodzenia okładek. Reklamacje uwzględnia się tylko wówczas, jeżeli znaczki przedłożą się zaraz po odbiorze w okładce menuzkożone. Brakujące karty wdziałania biera żywnościowe; tamże też należy zwrócić za wiele odebrano.

Zakłady i przedsiębiorstwa otrzymują jak dotąd znaczki na obchł. przy placu Sapieżyńskim 10-b, znaczki na mięso w ratuszu, podkój 89 i to:

litery **A—K** w piątek, 14. lutego, od 10—8
„ **L—Z** w sobotę, 15. lutego, od 10—3

Znaczki dodatkowe na obchł. dla ciężko pracujących wydział. się będzie odłat tylko jeszcz kolejarzom i szyciom żegluga w woj. poznańskim w ręce odnośnych władz; odebrać je należy aż do 25 lutego 1919 w biurze żywnościowym przy placu Sapieżyńskim 10-b. n1237

Poznań, dnia 14. stycznia 1919.
Magistral
Drwieski.

Nowe obuwie

wysokiej podł. g. m. i. r. także wszelkie **reparacje.** O skóra i rzetelna. **Pomocnik** może się zgłosz. **JAN KULESZA,** Święty Wacława 26/27 II. piętro w podwórzu na lewo. z 3301

Stary dobrze zaprowadzony **skład lepszej garderoby męskiej** połączony z artykułami męskimi, z najlepszymi odbiorcami w mieście i okolicy, jest pod korzystnym warunkami, z powodu starszego wieku, w większym uwielbieniem mieście zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia uprasza się do eksp. Kurjera Pozn. pod z 3266.

Wielki dom,

duży i przestronny, w centrum miasta, w dobrej okolicy składowej i mieszaniowej, front z 3 ulicy, należącej się w wszelkie przedsięwzięcia, dotychczas w zkie komorne, przynosiący dobre z skł. dotychczas **najlepsza lokata kapitału,** z powodu wyjazdu przy 75-100 tysięcy, wiaty korzystne jest do sprzedania. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod z 3233.

Pod gwarancją z ostatnich zwrotów tutejszym siron obieranie

nasienie półdługiej, czerwonej marchwi

marki „Nanteser” jako i inne gatunki ma zaraz do oddania n1211

WOLFF SCHMUL, zbroja - Janówiec (nowiat zmiński)

BUDZIKI

Wieloletni polecia n3226 **MATYSIAK,** zegarmistrz, **Piekary nr. 1.**

Obrączki ślubne 8 i 14 kar. wykonuje po cenach umiarkowanych z 3228 **MATYSIAK,** zegarmistrz, **Piekary nr. 1.**

DZIERZAWY

Od 1. kwietnia poszukuję **mieszkania** o 4 pokojach i kuchni, Zł. i kopje świad. upr. się pod adr. **W. Hacia, Poznań,** pl. Wilhelmowska 9. n1290

Hipoteka na 1.200 mk. z wypłatami na pierw. miejscu posiad. 45 mg. do 24 r. jest zaraz do sprzedania. Zł. do eksp. Kurjera pod z 3261

Mieszkanie o 5 pokojach, z centr. ogrzewaniem i światłem elektr. od 1. 4. 19 do wynajęcia. Mieszkanie to nadaje się również na biuro. Biżyczych wiadom. udzieli **Biurowo pracy** przy ul. Centralnej 2. n1233

Dwóch żołnierzy (gumazi) poszukują **pokoju meblow.** z kawałkami światłem w pobl. Kępcz. Zł. do Kurjera pod z 3237.

GODKA firmowe

każdego rodzaju wykonuje **H. Rumatowski,** Poznań ul. Wrocławska 10. Specjalność: firmy zakładowe

Spiewniczki

niezastosowa w rozmiar wielkościach polecia po cenach h. h. h. dla odprzedażycych **M. DIBICZ,** ulica Piotrowska 7 II z 3308

POLSKIE ORZEKI

BROSZKI i SZPILKI hurtem na sprzedaż. **W. Kajkowski,** w Poznaniu 19. x 33 7

Przeznaczony do użytku **LAMPKI** oszczędne, do użytku **Ziętkiewicz i Minikiewicz** Poznań, ul. Nowa 8 n574

SAMOWARY

wielkie do gotowania dostarczają **Ziętkiewicz i Minikiewicz** Poznań, ul. Nowa 8. n1110

50 mak. nagrody

temu, kto mi wskaze pomieszkanię o 2-4 pokojach z el. ktr. światł. lub do domu z urząd. elektrycz. w Srod. miastu, zaraz lub o 1. 4. 1919. **Koch.** **Ber.** pod z 3213

temu, kto mi wskaze pomieszkanię o 2-4 pokojach z el. ktr. światł. lub do domu z urząd. elektrycz. w Srod. miastu, zaraz lub o 1. 4. 1919. **Koch.** **Ber.** pod z 3213

Nakładem i czcionkami Nowej Drukarni Polskiej G. m. B. H. (t. z. o. o.) w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Stanisław Jaworski w Poznaniu. — Druk na maszynie rotacyjnej